

Fehér Csongor

A közjó gazdasága – keresztény patrióta modell és a belső piac nemzetstratégiai szerepe a 21. századi Magyarországon

The Economy of the Common Good: The Christian-Patriotic Model and the Domestic Market's Strategic National Role in Twenty-First-Century Hungary

Absztrakt

A tanulmány a közjó (*bonum commune*) fogalmát politikai-gazdasági realitásként értelmezi az arisztotelészi–tomista hagyomány és a keresztény társadalmi tanítás alapján. Amellett érvel, hogy a neoliberális és technokrata irányzatok redukált emberképe az embert erőforrássá, a közösséget koordinációs mechanizmussá teszi, miközben a gazdaság legitimitációja a személyek kibontakozásához, a családok megerősödéséhez és a politikai közösség tartós fennmaradásához kötődik. A tanulmány a belső piacot nemzetstratégiai intézményként értelmezi: a társadalmi reprodukció, a demográfiai stabilitás és a szuverenitás egyik alapfeltételeként. Magyarország félperifériás helyzete, külső tőkefüggősége és területi-vállalati kettőssége olyan szerkezeti csapdát képez, amelyből csak közjó-orientált gazdaságpolitikai fordulat kínálhat kiutat. A javasolt normatív keret a személyelvűségre, a szubszidiaritás és szolidaritás elvére, a felelős tulajdonra, a szolgáltató pénzügyi rendre, a családpolitikára és a szelektív iparpolitikára épít; a 2010 utáni magyar intézkedések áttekintése pedig azt vizsgálja, milyen mértékben intézményesíthető ez a logika a kormányzás gyakorlatában.

Journal of Economic Literature (JEL) kódok: A13; H11; O11; P16

Kulcsszavak: közjó; belső piac; gazdasági szuverenitás; keresztény társadalmi tanítás; nemzetstratégia; politikai gazdaságtan; személyelvűség

Summary

This paper interprets the common good (*bonum commune*) as a political-economic reality grounded in the Aristotelian-Thomist tradition and in Christian social teaching. It argues that

---

FEHÉR CSONGOR, kutató Makovecz Campus Alapítvány (MCA) – Collegium Professorum Hungarorum (CPH), feher.csongor@outlook.com; Esztergom-Budapesti Főegyházmegye, állandó diakónusa.

neoliberal and technocratic approaches rest on a reductive anthropology that turns persons into resources and communities into coordination devices, while the legitimacy of the economy derives from serving human flourishing, family stability and the long-term survival of the political community. The domestic market is therefore treated as an institution of national-strategic importance: one of the basic conditions of social reproduction, demographic resilience and sovereignty. Hungary's semi-peripheral position, dependence on external capital, and territorial-corporate dualism create a structural trap from which only a common-good-oriented turn in economic policy may offer an exit. The proposed framework combines personalism, the principles of subsidiarity and solidarity, responsible ownership, a service-oriented financial order, family policy, and selective industrial policy, and it evaluates selected Hungarian measures adopted after 2010 in light of their capacity to institutionalize this logic.

Journal of Economic Literature (JEL) codes: A13; H11; O11; P16

Keywords: Keywords: common good; domestic market; economic sovereignty; Christian social teaching; national strategy; political economy; personalism

---

BEVEZETÉS

A közjó fogalma mélyen beágyazott a nyugati politikai gondolkodás történetébe, mégis a modern gazdasági diskurzusban sokszor háttérbe szorul az egyéni preferenciák, a piaci mechanizmusok és a technokrata kormányzás nyelvezete mögött. A klasszikus és a keresztény hagyomány ezzel szemben abból indul ki, hogy a gazdaság nem önálló, értéksemleges alrendszer, hanem a politikai közösség életének része: legitimációja azon mérhető le, miként szolgálja a személy kibontakozását, a családok megerősödését és a közösség időbeli fennmaradását (Hollenbach, 1989; Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa, 2004).

A magyar gazdaság közelmúltbeli szerkezeti mutatói különös élességgel vetik fel e kérdést. Az OECD 2024-es országjelentése szerint 2023-ban a GDP 0,9%-kal, a magánfogyasztás 2,9%-kal, a beruházás pedig 11,3%-kal csökkent, miközben a nettó export 4,9 százalékponttal járult hozzá a növekedéshez; a Központi Statisztikai Hivatal 2024-re 11 645 millió eurós árumérleg-többletet rögzített. E szerkezet arra utal, hogy a magyar növekedés továbbra is erősen exportorientált, miközben a belső kereslet, a hazai felhalmozás és a társadalmi reprodukció intézményi alapjai sérülékenyebbek maradnak (OECD, 2024; Központi Statisztikai Hivatal, 2025a).

A tanulmány célja ezért kettős. Egyrészt visszahelyezi a közjó fogalmát a politikai gazdaságtan középpontjába; másrészt megkísérli a belső piacot nem pusztán makrogazdasági változóként, hanem nemzetstratégiai intézményként értelmezni. A „keresztény patrióta” kifejezést e tanulmány nem pártpolitikai jelszóként, hanem olyan normatív pozícióként használja, amely a hazához való kötődést a felelősség, a szolgálat és a közjó mércéjével kapcsolja össze. Az érvelés előbb a fogalmi és normatív alapokat tisztázza, majd magyar diagnózist ad, ezt követően felvázolja a modell elméleti szerkezetét és szakpolitikai következményeit, végül a 2010 utáni magyar kormányzás néhány intézkedését közjó-szempontról értékeli.

A KÖZJÓ FOGALMA A KLASSZIKUS POLITIKAI ÉS KERESZTÉNY GONDOLKODÁSBAN

A közjó (*bonum commune*) a nyugati politikai gondolkodás egyik alapfogalma. Jelentősége nem pusztán erkölcsfilozófiai, hanem politikai és intézményi természetű: a közjó meghatározása egyben választ ad arra, mi a politikai közösség célja, milyen rendet szolgálnak a törvények, és milyen funkciót tölt be a gazdaság a közösség életében. A klasszikus politikai filozófia teleologikus látásmódja szerint minden emberi cselekvés valamely jó felé irányul; ebből következően a politikai közösség sem pusztá érdekegyeztető mechanizmus, hanem a jó élet feltételeit biztosító rend (Jaede, 2017).

A klasszikus felfogás szerint a közjó nem az egyéni javak mechanikus összege, hanem a közösségi rend minősége: azoknak az erkölcsi, jogi és intézményi feltételeknek az együttese, amelyek lehetővé teszik, hogy a személyek és közösségeik kibontakozzanak. A közösség ezért nem a szabadság külső korlátja, hanem annak feltétele. Az ember természeténél fogva társas lény, s csak rendezett társadalmi keretek között képes képességeit kifejleszteni; ebből következően a gazdaság sem tekinthető önmagában álló technikai szférának (Maritain, 1945; Holtenbach, 1989).

A keresztény gondolkodás e klasszikus örökséget nem elvetette, hanem továbbmélyítette. A törvény a közjó irányába rendelt értelem; a politikai közösség célja nem csupán az anyagi jólét, hanem az ember erkölcsi természetével összhangban álló rend fenntartása. A személyelvű megközelítés egyszerre utasítja el az individualizmust és a kollektívizmust: a személy nem oldódik fel a közösségben, de nem is létezhet attól függetlenül. A közjó tehát nem az egyén ellenében, hanem az egyénért van, mégpedig közösségi rendben megvalósuló módon (XI. Pius pápa, 1931; II. János Pál pápa, 1991).

A Szentírás a közjóra irányuló felelősséget nem absztrakt fogalomként, hanem életformaként mutatja fel: a „város békéjének” keresése, a felebaráti szeretet parancsa, az ősegyház javak-közössége és a test-metaphora mind arra utalnak, hogy a személy kibontakozása elválaszthatatlan a közösségi rend minőségétől (Jer 29,7; Mt 22,37–40; ApCsel 2,44–45; 1Kor 12,12–27). A közjó kérdése ezért nem mellékes normatív függelék, hanem a társadalmi és gazdasági intézmények belső mércéje.

Ebből következik, hogy a gazdaság értelmezése sem lehet értéksemleges. Ha a közjó eltűnik a fogalmi keretből, nem semlegesség keletkezik, hanem rejtett normativitás: a piaci racionalitás és az egyéni haszonmaximalizálás válik hallgatólagos végső mércévé. A közjó visszahelyezése a politikai gazdaságtan középpontjába ezért egyszerre fogalmi tisztázás és intézménykritika (Álvarez-Álvarez, 2020; Schlag & Melé, 2020).

A II. Vatikáni Zsinat Tanításai A Közjó és a Gazdasági Rend Normatív Értelmezésében

A II. vatikáni zsinat a közjó modern újraértelmezésének kiemelt forrása. A *Gaudium et spes* a személy méltóságát teszi a társadalmi rend kiindulópontjává, és a közjót a társadalmi élet azon feltételeinek összességéként írja le, amelyek az egyének és közösségek kibontakozását

előmozdítják. Ebből az következik, hogy a politikai és gazdasági intézmények nem öncélú hatékonysági apparátusok, hanem a személy szolgálatára rendelt struktúrák (II. Vatikáni Zsinat, 1965a).

A zsinati tanítás különösen fontos a tulajdon és a gazdasági autonómia kérdésében. A magántulajdont elismeri, ugyanakkor hangsúlyozza társadalmi rendeltetését és a javak egyetemes rendeltetésének elvét. Így a gazdasági rend megítélésének mércéje nem szűkülhet a termelékenységre vagy a szerződéses szabadságra: az igazságosság, a részvétel és a közösségi felelősség egyaránt a közjó intézményi feltételei közé tartoznak (II. Vatikáni Zsinat, 1965a; Shadle, 2018).

A zsinat a „világi dolgok jogos autonómiájáról” szóló kijelentéseiben nem technokrata szekularizációt, hanem mértéktartó megkülönböztetést fogalmaz meg. A gazdasági tevékenységnek megvan a maga sajátos racionalitása, de nem válhat önmagában végcélá. Ez a kettőség lehetővé teszi, hogy a piac működési logikáját komolyan vegyük, ugyanakkor elkerüljük a gazdaság „kvázi-vallásos” abszolutizálását (Cavanaugh, 2015; II. Vatikáni Zsinat, 1965a).

A *Dignitatis humanae*, a *Lumen gentium* és az *Apostolicam actuositatem* a személy méltóságára, a pluralista közrend feltételeire és a világi hívek felelősségére irányítja a figyelmet. Közjó-orientált gazdaságpolitikában ez azt jelenti, hogy a gazdasági rend stabilitása nem csupán technikai szabályokon, hanem erkölcsi kultúrán, részvételen és közvetítő intézményeken is múlik. A válságállóság így nem pusztán redundancia, hanem annak képessége, hogy a közösség sokkok idején is megőrizze az együttműködés és a szolidaritás intézményeit (Marx, 2023; Wright, 2017).

A MODERN KÖZGAZDASÁGTAN ANTROPOLÓGIAI ÉS NORMATÍV VÁLSÁGA

A modern közgazdaságtan önmagát gyakran értéksemleges, leíró tudományként mutatja be, amely objektív törvényszerűségek alapján elemzi a gazdasági folyamatokat. E kép azonban csak látszólag távolítja el az értékválasztásokat. A formalizált modellek és egyensúlyi elméletek mély normatív feltevéseket hordoznak, mindenekelőtt az emberről alkotott képben és a siker implicit mércéiben.

A *homo oeconomicus* alakja az embert racionális, önérdék-vezérelt haszonmaximalizálóként ábrázolja. Ez analitikai egyszerűsítést nyújt, de antropológiai redukciót is jelent: elhomályosítja a kötődéseket, a felelősséget, a történeti identitást és a közösségi normák szerepét. Ha a gazdasági viselkedést kizárólag instrumentális racionalitásként értjük, a gazdasági rendből kiszorul mindaz, ami a társadalmi reprodukció és a közösségi tartósság szempontjából lényeges (Sen, 1999; Nussbaum, 2011).

A piac természetének félreértése ugyancsak a modern gazdaságelmélet egyik vakfoltja. A piac nem természeti adottság, hanem intézmény: jogi, politikai és kulturális keretek között jön létre és működik. A „szabad piac” eszméje valójában sajátos állami és intézményi feltételrendszerrel feltételez. Ha ezek a keretek láthatatlanná válnak, a piac naturalizálása a közösségi felelősség eltűnéséhez vezet (Polanyi, 1944; North, 1990).

A harmadik torzulás a növekedésfetiszizmus. A GDP-emelkedés önmagában nem mond semmit arról, hogy a növekedés kit szolgál, milyen társadalmi minőséget hoz létre, és fenn-

tartható-e a közösség szempontjából. Különösen problematikus, amikor a pénzügyi szektor elszakad a reálgazdaságtól, és önálló profittermelő rendszerré válik. A modern közgazdaságtan válsága ezért végső soron nemcsak módszertani, hanem antropológiai és normatív természetű: a válaszok mellett az alapfeltevések is korrekcióra szorulnak (Krippner, 2005; Orhangazi, 2008).

MAGYAR DIAGNÓZIS: BELSŐ PIAC, FÜGGŐSÉG, DEMOGRÁFIA ÉS SZERKEZETI KETTŐSSÉG

Magyarország gazdasági és társadalmi helyzete csak történeti összefüggéseiben érthető meg. A magyar modernizáció nem folyamatos fejlődéstörténet, hanem ismételt megszakítottságok sorozata: birodalmi integrációk, háborúk, államszocialista átalakulás, majd a poszt-szocialista átmenet formálták újra a tulajdonviszonyokat, az elitstruktúrákat és az intézményi logikákat. E megszakítottság tartós bizalmi és koordinációs deficitet hagyott maga után, ami a gazdasági rendet ismételten eltávolította a közösségi öfenntartás horizontjától (Bohle & Greskovits, 2012).

A félperifériás státusz egyszerre kapcsolja Magyarországot a centrumhoz és a perifériához. A centrum felé való felzárkózás folyamatos versenyhátrányba ütközik, a perifériához való visszaesés pedig politikai és társadalmi ellenállást vált ki. A rendszerváltás utáni átmenet során a stratégiai ágazatok és a pénzügyi szektor jelentős része külföldi kontroll alá került; rövid távon ez tőke- és technológia-beáramlást hozott, hosszabb távon azonban a profitok kiáramlásához és a belső piac strukturális gyengeségéhez is hozzájárult (Nölke & Vliegenthart, 2009; Medve-Bálint & Szabó, 2024).

A gazdasági növekedés szerkezete ezt a függőséget ma is tükrözi. Az OECD adatai szerint 2023-ban a növekedést elsősorban a nettó export támogatta, miközben a belső kereslet a magas infláció, a csökkenő magánfogyasztás és a visszaeső beruházás gyengítette. A KSH 2024-es árumérleg-többlete ugyancsak arra utal, hogy a külső orientáció erős, miközben a hazai felhalmozás és fogyasztás sérülékeny marad. A belső piac megerősítése ezért nem pusztán jóléti igény, hanem szerkezeti szükséglet (OECD, 2024; Központi Statisztikai Hivatal, 2025a).

A szerkezeti kettősség vállalati és területi dimenzióban is kitapintható. Az Európai Bizottság 2025-ös magyar KKV-ténylapja szerint a KKV-k a nem pénzügyi üzleti szektor foglalkoztatásának 70,1%-át adják, ám a hozzáadott értékből csak 56,8%-kal részesednek; 2024-ben a KKV-foglalkoztatás és a reál hozzáadott érték egyaránt csökkent. Ezzel párhuzamosan a regionális különbségek is jelentősek: a területi fejlettség és a gazdasági lehetőségek koncentrációja a belső piac sűrűségét és a helyi életpályák kiszámíthatóságát egyenlőtlenül osztja el (European Commission, 2025; Eurostat, 2025a).

A demográfiai hanyatlás e diagnózis legfontosabb visszajelzése. A népességcsökkenés, az előregedés, a lakhatási nehézségek és a családalapítás kitolódása nem kezelhető a gazdasági szerkezet kérdéseitől elszigetelten. A KSH és az Eurostat adatai szerint 2024-ben 77 511 elveszületés történt, a teljes termékenységi arányszám 1,39 volt, a népesség pedig tovább csökkent. A közjó-orientált megközelítésben a demográfia ezért nem mellékág, hanem annak

egyik legfontosabb mutatója, hogy a gazdasági rend kínál-e hosszú távon fenntartható életvilágot a családok számára (Központi Statisztikai Hivatal, 2025b; Eurostat, 2024).

A BELSŐ PIAC MINT KÖZJÓ-INTÉZMÉNY

A belső piac fogalmát a közgazdaságtan hagyományosan technikai értelemben kezeli: a kereslet aggregált szintjeként, a fogyasztás volumeneként vagy makrogazdasági indikátorként. Ez a nézőpont azonban alulbecsüli a belső piac politikai, társadalmi és civilizációs jelentőségét. A közjó-orientált politikai gazdaságtan számára a belső piac nem csupán gazdasági tér, hanem a közösségi élet egyik alapintézménye, közvetlen összefüggésben a szuverenitással, a társadalmi reprodukcióval és a politikai közösség időbeliségével (Medve-Bálint & Szabó, 2024).

A belső piac elsődleges jelentősége abban áll, hogy ez az a tér, ahol a gazdasági tevékenység közvetlenül találkozik a közösség mindennapjaival. Itt érintkezik a termelés a fogyasztással, a munka a megélhetéssel, az ár az értékkel. A belső piac ezért nem absztrakt modell, hanem vállalkozások, családok, munkahelyek, ellátási láncok és kulturális minták összefonódása. Ha ez a tér meggyengül vagy külső logikák alá rendelődik, nemcsak gazdasági teljesítmény sérül, hanem a közösség autonómiája is.

A belső piac minősége döntően intézményi kérdés. A piac nem természetes állapot, hanem intézményesített folyamat: a cseviszonyok jogi szabályok, informális normák és politikai döntések közegében jönnek létre. A közjó szempontjából ezért a formális szabályok mellett az informális normák – a bizalom, a reciprocitás, a normakövetés és a méltányosság – is a belső piac „erkölcsi infrastruktúrájához” tartoznak (North, 1990; Polanyi, 1944).

A belső piac megerősítése nem redukálható keresletélnkítésre. A helyi beszállítói hálózatok, a pénzügyi közvetítés, a tudás- és technológiaáramlás, valamint a területi tőke sűrűsége egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a piac hosszabb távon mennyire marad reziliens és közjó-kompatibilis. Porter klaszterelmélete és a területi ökoszisztémákról szóló szakirodalom arra figyelmeztet, hogy a versenyképesség jelentős része térben szervezett együttműködési mintákon nyugszik; közjó-orientált perspektívában ez a KKV-k, a helyi tulajdon és a helyi munkaerőpiacok megerősítését teszi stratégiai kérdéssé (Porter, 1998).

A válságállóság ezzel összefüggésben nem retorikai kiegészítés, hanem normatív kritérium. Reziliens belső piacról akkor beszélhetünk, ha a közösség a sokkok idején is képes fenntartani az ellátás, a foglalkoztatás, a lakhatás és a társadalmi részvétel alapfeltételeit. A COVID-19 járvány, majd az energiaválság világosan megmutatta, hogy a belső piac működőképessége nem választható el az európai intézményi keretektől, ugyanakkor a krízisek idején a szabályozott nyitottság, a koordináció és az állami kapacitás felértékelődik (European Parliament, 2021; European Parliament & Council, 2024).

A közjó-orientált gazdaságpolitika ezért nem a bezárkózást keresi, hanem a belső és külső kapcsolatok olyan arányát, amely egyszerre erősíti a családalapítás feltételeit, a helyi munkaerőpiacok stabilitását, a KKV-k szerepét és a politikai cselekvőképességet. A belső piac így a szabályozott nyitottság keretében válik nemzetstratégiai intézménnyé: olyan térként, amelyben a gazdasági teljesítmény és a közösségi önfenntartás egymást erősítheti (Rodrik, 2011; Letta, 2024).

A KERESZTÉNY PATRIÓTA GAZDASÁGI MODELL ELMÉLETI VÁZA

A magyar diagnózis és a közjó fogalmi kerete alapján a javasolt modell kiindulópontja antropológiai. A gazdaság nem absztrakt automatizmus, hanem emberi cselekvések intézményesített hálózata. A cselekvő nem a redukált homo oeconomicus, hanem a személy: erkölcsi felelősséggel, közösségi beágyazottsággal és történeti identitással bíró lény. A gazdaság célja ezért nem a preferenciák korlátlan kielégítése, hanem az emberi kibontakozás feltételeinek megteremtése.

Ebből következően a tulajdon sem korlátlan, abszolút jogként értelmezhető. A keresztény patrióta modell a tulajdont társadalmi funkcióval rendelkező intézménynek tekinti: az autonómia biztosításának és a felelős cselekvésnek eszköze, amely nem válhat a közösségi rend aláásásának eszközévé. A spekulatív, rövid távú, a termeléstől és a felelősségtől elszakadt tulajdonformák ezért normatív értelemben nem egyenértékűek a közösségbe ágyazott, hosszú távú felelősséget vállaló tulajdonnal (XI. Pius pápa, 1931; II. János Pál pápa, 1991).

A pénzügyi rendszer e modellben szolgáló alrendszer. A pénz nem önálló hatalmi centrum, hanem a reálgazdaság, a családalapítás és az infrastruktúra időbeni koordinációját segítő eszköz. Ha a pénzügyi szektor túlzott autonómiára tesz szert, a gazdasági döntések elszakadnak a társadalmi szükségletektől, és a rövid távú profit a közösségi fenntarthatóság fölé kerül. A hitelpolitika, a bankrendszer szerkezete és a tőkepiaci szabályozás ezért csak akkor tekinthető legitímnek, ha a termelést, a családokat és a hosszú távú beruházásokat szolgálja (Orhangazi, 2008; XVI. Benedek pápa, 2009).

A munka a modellben nem pusztán statisztikai foglalkoztatottság, hanem az önmegvalósítás és a közösségi hozzájárulás alapvető formája. Elsőbbséget kell élvezniük azoknak a munkáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi reprodukcióhoz, a közösségi infrastruktúrához és a kulturális örökség átadásához. Ugyanezért a család nem „magánügy”, hanem a társadalmi reprodukció gerince. A családpolitika nem periférikus szociálpolitikai eszköz, hanem a gazdaságpolitika egyik központi dimenziója (XIII. Leó pápa, 1891; II. János Pál pápa, 1981; 2011. évi CCXI. törvény, 2011).

A modell nem utasítja el a piacot, hanem annak abszolutizálását utasítja el. A piac hasznos koordinációs mechanizmus, amennyiben beágyazott marad a közösségi normák és politikai célok rendszerébe. A szubszidiaritás elve szerint a döntéseket a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, a szolidaritás elve pedig arra kötelez, hogy a közösség kezelje a szerkezeti egyensúlytalanságokat és a sérülékenységeket. A keresztény patrióta modell e két elvet egymást kiegészítve alkalmazza (II. János Pál pápa, 1991; XVI. Benedek pápa, 2009).

INTÉZMÉNYI ÉS SZAKPOLITIKAI KÖVETKEZMÉNYEK

Az eddig kifejtett elvek intézményi következménye abból adódik, hogy a gazdaságpolitikai döntéseket nem kizárólag technikai racionalitás, hanem a közösség hosszú távú fennmaradása, belső kohéziója és önfenntartó képessége felől kell mérlegelni. A siker mércéje ezért nem merülhet ki rövid távú teljesítménymutatókban; vizsgálni kell azt is, hogy a döntések miként

hatnak a családok stabilitására, a területi kohézióra, a helyi tulajdonra és a társadalmi bizonyságra (Hollenbach, 1989; Jaede, 2017).

A közjó-orientált modell az állam szerepét a minimalista és a menedzser-állami végletek között jelöli ki. Az állam feladata nem a mindennapi mikromenedzsment, hanem olyan normatív és intézményi keretek fenntartása, amelyek között a gazdasági szereplők a közjővel összhangban cselekedhetnek. Ez stabilitást, kiegyensúlyozást, stratégiai koordinációt és a közösségi célok intézményes védelmét jelenti (Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa, 2004; Wright, 2017).

Ebből adódik az iparpolitika rehabilitálásának szükségessége. A későn iparosodó országok tapasztalata azt mutatja, hogy a felzárkózás nem pusztán piaci alkalmazkodás, hanem intézményi és szerkezeti transzformáció, amelyben az államnak koordináló és tanulási pályákat szervező feladata van. A fejlesztő állam történeti példái, Evans „beágyazott autonómiája”, Rodrik „felfedezési folyamata” és Mazzucato „vállalkozó állama” mind arra utalnak, hogy a közpolitika képes lehet a termelékenységi, technológiai és társadalmi célokat összekapcsolni, feltéve hogy világos közjó-kritériumokhoz köti a támogatást (Gerschenkron, 1962; Evans, 1995; Rodrik, 2004; Mazzucato, 2013).

A közjó-orientált megközelítés a munka minőségének elsőbbségét és a területi koncentráció korlátozását is hangsúlyozza. Nem elegendő a foglalkoztatási ráta növekedése, ha az bizonytalan, alacsony hozzáadott értékű és családellenes munkaformák terjedésével jár. Ugyanígy a gazdasági aktivitás kizárólagos nagyvárosi koncentrációja a perifériák elsoványodását hozza magával. A regionális gazdaságpolitika célja ezért nem a mechanikus egyenlőség, hanem a helyi erőforrások mozgósítása és a helyi közösségek gazdasági autonómiájának megerősítése.

A közjó mérési problémája itt válik kormányzási kérdéssé. A GDP önmagában nem alkalmas a társadalmi haladás, a biztonság, a demográfiai fenntarthatóság és a közösségi reprodukció megragadására. A Stiglitz – Sen – Fitoussi-jelentés, Sen képességszemlélete és az OECD jólléti keretrendszerei arra figyelmeztetnek, hogy a gazdaságpolitika teljesítményét többdimenziós indikátorokhoz kell kötni. Magyarország esetében ilyen stratégiai mutató a demográfiai újratermelés, a lakhatás hozzáférhetősége, a területi egyenlőtlenségek csökkenése, a KKV-k mélyülő beágyazottsága és a népességmegtartó képesség is (Stiglitz, Sen, & Fitoussi, 2009; OECD, 2011).

2010–2025: A MAGYAR ÁLLAM KÖZJÓ-ORIENTÁLT KORMÁNYZATI ÉS JOGALKOTÁSI LÉPÉSEI

A 2010 utáni magyar kormányzati korszakban több olyan – részben alkotmányos, részben ágazati – intézkedés azonosítható, amely közjó-orientált olvasatban értelmezhető. E lépések megítéléséhez azonban nem elegendő a politikai deklarációk ismétlése; azt kell vizsgálni, hogy az adott intézkedés milyen közjó-célt nevez meg, miként hat a belső piacra és a társadalmi reprodukcióra, illetve hol mutatkoznak meg a korlátai.

Alkotmányos és fiskális stabilitás

Az Alaptörvény, a gazdasági stabilitásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény a közjó szempontjából elsősorban a hosszú távú kormányozhatóság és a közfeladat-ellátás fenntarthatóságának kereteit adják. Közjó-céljuk a közösségi önfenntartás, a fiskális fegyelem és az intézményi kiszámíthatóság. A belső piacra gyakorolt hatások közvetett: a makrogazdasági stabilitás a beruházás, a hitel és a foglalkoztatás alapfeltétele. Korlátozzuk ugyanakkor, hogy a fiskális fegyelem önmagában nem oldja meg a szerkezeti függőség, a termelékenységi kettősség vagy a területi különbségek problémáját (Magyarország Alaptörvénye, 2011; 2011. évi CXCV. törvény, 2011; 2011. évi CXCV. törvény, 2011).

Nemzeti vagyon, közszolgáltatások és pénzügyi infrastruktúra

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény, a rezsicsökkentéshez kapcsolódó jogalkotás és a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény olyan területeket érintenek, ahol a közjó-orientált szemlélet a szuverenitást és az alapvető hozzáférések biztonságát kapcsolja össze. A deklarált cél a stratégiai erőforrások felelős kezelése, a közszolgáltatás-biztonság, valamint a pénzügyi stabilitás. A belső piac szempontjából ezek az intézkedések az energia-, közmű- és pénzügyi kiszámíthatóság révén a háztartások és vállalkozások működési környezetét stabilizálhatják. Korlátként azonban számolni kell azzal, hogy a közvetlen ár- és költségcsökkentő intézkedések hosszabb távú hatása a hatékonysági ösztönzőkre és a beruházási szerkezetre vegyes lehet (2011. évi CXCVI. törvény, 2011; 2013. évi LIV. törvény, 2013; 2013. évi CXXXIX. törvény, 2013).

Családpolitika és demográfiai reprodukció

A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény és a 2019-es családvédelmi akcióterv-csomagok közjó-szempontból a társadalmi reprodukció és a demográfiai megújulás intézményes támogatását célozzák. E lépések a családalapítást a fiskális, adózási és lakhatási eszközökkel kapcsolják össze, így a belső piacra is hatnak: a rendelkezésre álló jövedelem, a fogyasztás, a lakhatási kereslet és a jövőbe vetett bizalom csatornáin keresztül. Korlátozzuk, hogy a pénzügyi ösztönzők önmagukban nem pótolják a kiszámítható munkapiaci pályát, a megfizethető lakhatást és a területi lehetőségek kiegyensúlyozását; a demográfiai fordulat ezért nem vezethető le egyetlen szakpolitikai csomagból (2011. évi CCXI. törvény, 2011; 2019. évi XXXII. törvény, 2019).

Munkaerőpiaci és adópolitikai ösztönzők

A Munka Törvénykönyve és a 25 év alatti fiatalok személyi jövedelemadó-kedvezménye a munkapiaci integráció és a rendelkezésre álló jövedelem növelésének eszközei. Közjó-céljuk a munkából élők biztonsága, a fiatal életkezdés könnyítése és a gazdasági részvétel ösztönzése.

A belső piac számára ezek a lépések a hazai fogyasztás, a munkaerő-megtartás és a családalapítás feltételeinek javítása révén lehetnek jelentősek. Korlátjuk, hogy a jövedelmi ösztönzők csak akkor válnak tartóssá, ha minőségi, kiszámítható és területileg nem kizáró munkalehetőségekkel párosulnak (2012. évi I. törvény, 2012; Nemzeti Adó- és Vámhivatal [NAV], 2026).

Az áttekintett intézkedések összességükben arra utalnak, hogy a közjó-orientált megközeletítés nem a piac elutasítását, hanem normatív újrarendezését jelenti. A nyitott kérdés éppen ezért nem az, hogy léteznek-e ilyen irányú intézmények, hanem az, hogy kialakul-e közöttük koherens stratégiai rend: össze tudja-e kapcsolni a kormányzás a fiskális stabilitást, a családpolitikai reprodukciót, a helyi tulajdon erősítését, az iparstratégiát és a területi kohéziót.

KONKLÚZIÓ

A tanulmány kiindulópontja az volt, hogy a gazdaság nem értékeslegesen technikai alrendszert, hanem a politikai közösség önértelmezésének gyakorlati formája. A közjó ezért nem morális díszítőelem, hanem a gazdasági rend belső mércéje: azt fejezi ki, hogy a termelés, a tulajdon, a pénzügyi rendszer és a szakpolitika miként viszonyul a személy kibontakozásához, a családok stabilitásához és a közösség időbeli fennmaradásához.

A magyar eset különösen világosan mutatja, hogy a belső piac kérdése nem egyszerűen keresleti vagy versenyképességi probléma. A félperifériás helyzet, a külső tőkefüggőség, a területi és vállalati kettősség, valamint a demográfiai sérülékenység azt jelzik, hogy a közjó szempontját a gazdaságpolitika szerkezetébe kell visszaépíteni. A belső piac megerősítése ezért nem bezárkózást, hanem szabályozott nyitottságot, erősebb helyi beágyazottságot és nagyobb intézményi önrendelkezést feltételez.

A keresztény patrióta modell ebben az összefüggésben nem technikai receptet, hanem normatív tájolást kínál. A személyelvű antropológia, a tulajdon társadalmi funkciója, a szolgáltató pénzügyi rend, a családpolitika és a szelektív iparpolitika együttesen olyan irányt jelölnek ki, amelyben a gazdaságszervezés a közösségi önfenntartás, a demográfiai megújulás és a szuverenitás feltételeit erősítheti. A gazdaság megszervezése így valóban civilizációs döntés: azon múlik rajta, hogy a politikai közösség képes-e saját fennmaradásának anyagi, erkölcsi és intézményi feltételeit tudatosan fenntartani.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Álvarez-Álvarez, E. (2020). Capitalism: An assessment from recent Catholic social teaching. In *Christian ethics and political economy: Markers for a developing South Africa* (pp. 69–100). AOSIS. <https://doi.org/10.4102/aosis.2020.BK220.03>
- Amsden, A. H. (1989). *Asia's next giant: South Korea and late industrialization*. Oxford University Press.
- Bohle, D., & Greskovits, B. (2012). *Capitalist diversity on Europe's periphery*. Cornell University Press.
- Cavanaugh, W. T. (2015). Return of the golden calf: Economy, idolatry, and secularization since Gaudium et spes. *Theological Studies*, 76(4), 698–717. <https://doi.org/10.1177/0040563915605254>
- Chang, H.-J. (2002). *Kicking away the ladder: Development strategy in historical perspective*. Anthem Press.
- Schuman, R. (1950, May 9). The Schuman Declaration. European Economic and Social Committee. Retrieved February 1, 2026, from <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/library/eesc-archives/schuman-declaration>

- European Commission. (2020a). Long term action plan for better implementation and enforcement of single market rules (COM(2020) 94 final). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0094>
- European Commission. (2020b). Communication from the Commission: Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak (2020/C 91 I/01). Official Journal of the European Union, C 91I. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj-JOC_2020_091_I_0001
- European Commission. (2021a). Updating the 2020 New Industrial Strategy: Building a stronger Single Market for Europe's recovery (COM(2021) 350 final). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0350>
- European Commission. (2021b). Strategic dependencies and capacities (SWD(2021) 352 final). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021SC0352>
- European Commission. (2023a). 2023 Annual Single Market Report: Single Market at 30 (SWD(2023) 26 final). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023SC0026>
- European Commission. (2023b). Communication from the Commission: Temporary Crisis and Transition Framework for State Aid measures to support the economy following the aggression against Ukraine by Russia (2023/C 101/03). Official Journal of the European Union, C 101. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj-JOC_2023_101_R_0003
- European Commission. (2025). SME Performance Review 2025: Hungary country fact sheet. European Commission. https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/b29122ae-a059-4a96-9282-fb27add04021_en?filename=Hungary+-+SME+Fact+Sheet+2025.pdf
- European Court of Auditors. (2024). State aid in times of crisis: Commission's framework adaptation and monitoring need improvement (Special report 21/2024). https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-21/SR-2024-21_EN.pdf
- Eurostat. (2024). EU population increases again in 2024. Eurostat News. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240711-1>
- Eurostat. (2025a). Economy at regional level. Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Economy_at_regional_level
- European Parliament. (2021). The impact of COVID-19 on the Internal Market (Study; PE 658.219). <https://doi.org/10.2861/834346>
- European Parliament & Council. (2021). Regulation (EU) 2021/241 of the European Parliament and of the Council of 12 February 2021 establishing the Recovery and Resilience Facility. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0241>
- European Parliament & Council. (2024). Regulation (EU) 2024/2747 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2024 establishing a framework of measures related to an internal market emergency and to the resilience of the internal market and amending Council Regulation (EC) No 2679/98 (Internal Market Emergency and Resilience Act). EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32024R2747>
- Evans, P. B. (1995). *Embedded autonomy: States and industrial transformation*. Princeton University Press.
- Ferenc pápa. (2015). *Laudato si'* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/francesco/en/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si.html
- Ferenc pápa. (2020). *Fratelli tutti* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/francesco/en/encyclicals/documents/papa-francesco_20201003_enciclica-fratelli-tutti.html
- Gerschenkron, A. (1962). *Economic backwardness in historical perspective: A book of essays*. Belknap Press of Harvard University Press.
- Granovetter, M. S. (1985). Economic action and social structure: The problem of embeddedness. *American Journal of Sociology*, 91(3), 481–510. <https://doi.org/10.1086/228311>
- Hollenbach, D. (1989). The common good revisited. *Theological Studies*, 50(1), 70–94. <https://doi.org/10.1177/004056398905000104>

- Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa. (2004). Az Egyház társadalmi tanításának kompendiuma [Kompendium]. Szentszék. https://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_en.html
- II. János Pál pápa. (1981). *Laborem exercens* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_14091981_laborem-exercens.html
- II. János Pál pápa. (1991). *Centesimus annus* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_01051991_centesimus-annus.html
- II. Vatikáni Zsinat. (1964). *Lumen gentium* [Dogmatikai konstitúció az Egyházzól]. Szentszék. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_en.html
- II. Vatikáni Zsinat. (1965a). *Gaudium et spes* [Lelkipásztori konstitúció az Egyházzól a mai világban]. Szentszék. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19651207_gaudium-et-spes_en.html
- II. Vatikáni Zsinat. (1965b). *Dignitatis humanae* [Nyilatkozat a vallásszabadságról]. Szentszék. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decl_19651207_dignitatis-humanae_en.html
- II. Vatikáni Zsinat. (1965c). *Apostolicam actuositatem* [Határozat a világi hívek apostolkodásáról]. Szentszék. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decree_19651118_apostolicam-actuositatem_en.html
- Jaede, M. (2017). *The concept of the common good* (PeaceRep Working Paper No. 8). University of Edinburgh / British Academy. <https://www.thebritishacademy.ac.uk/documents/1851/Jaede.pdf>
- Johnson, C. (1982). *MITI and the Japanese miracle: The growth of industrial policy, 1925–1975*. Stanford University Press.
- Központi Statisztikai Hivatal. (2025a). *Magyar statisztikai zsebkönyv, 2024 / Statistical pocketbook of Hungary, 2024*. KSH. https://www.ksh.hu/evkonyvek/2024/magyar-statisztikai-zsebkonyv-2024/pdf/statistical_pocketbook_of_hungary_2024.pdf
- Központi Statisztikai Hivatal. (2025b). *Élvezületések és teljes termékenységi arányszám*. STADAT. https://www.ksh.hu/stadat_files/nep/hu/nep0006.html
- Ketteler, W. E. von. (1848). *Six topics relative to the social question* (R. J. Ederer, Trans.). https://cdpsisters.org/wp-content/uploads/2017/04/Six_Topics_Relative_to_the_Social_Question.pdf
- Krippner, G. R. (2005). *The financialization of the American economy*. *Socio-Economic Review*, 3(2), 173–208. <https://doi.org/10.1093/ser/mwi008>
- Letta, E. (2024). *Much more than a market – Speed, Security, Solidarity: Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU citizens*. European Council. <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>
- Maritain, J. (1945). *Rights of man and natural law*. Geoffrey Bles.
- Marx, C. R. (2023). *The contribution of Christian values to the common good*. *Religions*, 14(5), 591. <https://doi.org/10.3390/rel14050591>
- Mazzucato, M. (2013). *The entrepreneurial state: Debunking public vs. private sector myths*. Anthem Press.
- Medve-Bálint, G., & Szabó, J. (2024). *The “EU-Leash”: Growth model resilience and change in the EU’s Eastern periphery*. *Politics and Governance*, 12, Article 7449, 1–18. <https://doi.org/10.17645/pag.7449>
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal. (2026). *25 év alatti fiatalok kedvezménye*. Retrieved February 1, 2026, from <https://nav.gov.hu/ado/szja/25-ev-alatti-fiatalok-kedvezmenye>
- Nölke, A., & Vliegenthart, A. (2009). *Enlarging the varieties of capitalism: The emergence of dependent market economies in East Central Europe*. *World Politics*, 61(4), 670–702. <https://doi.org/10.1017/S0043887109990098>
- North, D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge University Press.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating capabilities: The human development approach*. Belknap Press of Harvard University Press.
- OECD. (2011). *How’s life? Measuring well-being*. OECD Publishing.
- OECD. (2021). *OECD Economic Surveys: Hungary 2021*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1d39d866-en>
- OECD. (2024). *OECD Economic Surveys: Hungary 2024*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/795451e5-en>

- Orhangazi, Ö. (2008). Financialisation and capital accumulation in the non-financial corporate sector: A theoretical and empirical investigation on the US economy: 1973–2003. *Cambridge Journal of Economics*, 32(6), 863–886. <https://doi.org/10.1093/cje/ben009>
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press.
- Polanyi, K. (1944). *The great transformation: The political and economic origins of our time*. Farrar & Rinehart.
- Porter, M. E. (1998). Clusters and the new economics of competition. *Harvard Business Review*, 76(6), 77–90. <https://hbr.org/1998/11/clusters-and-the-new-economics-of-competition>
- Rodrik, D. (2004). *Industrial policy for the twenty-first century*. Harvard University. <https://drodrik.scholar.harvard.edu/publications/industrial-policy-twenty-first-century>
- Rodrik, D. (2011). *The globalization paradox: Democracy and the future of the world economy*. W. W. Norton & Company.
- Schlag, M., & Melé, D. (2020). Building institutions for the common good: The practice and purpose of business in an inclusive economy. *Humanistic Management Journal*, 5(1), 1–6. <https://doi.org/10.1007/s41463-020-00092-9>
- Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Alfred A. Knopf.
- Shadle, M. A. (2018). Economic activity in Gaudium et spes: Opening to the world or theological vocation? In V. Latinovic, G. Mannion, & J. Welle (Eds.), *Catholicism opening to the world and other confessions: Pathways for ecumenical and interreligious dialogue* (pp. 59–75). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-98581-7_5
- Stiglitz, J. E., Sen, A., & Fitoussi, J.-P. (2009). *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress*. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/118025/118123/Fitoussi+Commission+report>
- Sultan, S., Rusche, C., Bardt, H., & Busch, B. (2023). Single Market Emergency Instrument – A tool with pitfalls. *Intereconomics: Review of European Economic Policy*, 58(3), 160–166. <https://doi.org/10.2478/ie-2023-0033>
- Szentírás. (2025). *Szent István Társulat fordítása*. Retrieved February 1, 2026, from <https://szentiras.hu/biblia/szit>
- Wade, R. (1990). *Governing the market: Economic theory and the role of government in East Asian industrialization*. Princeton University Press.
- Wright, K. S. (2017). The principles of Catholic social teaching: A guide for decision making from daily clinical encounters to national policy-making. *The Linacre Quarterly*, 84(1), 10–22. <https://doi.org/10.1080/00243639.2016.1274629>
- XI. Pius pápa. (1931). *Quadragesimo anno* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/pius-xi/en/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_19310515_quadragesimo-anno.html
- XIII. Leó pápa. (1891). *Rerum novarum* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/leo-xiii/en/encyclicals/documents/hf_l-xiii_enc_15051891_rerum-novarum.html
- XVI. Benedek pápa. (2009). *Caritas in veritate* [Enciklika]. Szentszék. https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20090629_caritas-in-veritate.html
2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről. (2011). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1100211.tv>
2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról. (2011). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1100194.tv>
2011. évi CXCIV. törvény az államháztartásról. (2011). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1100195.tv>
2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyronról. (2011). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1100196.tv>
2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről. (2012). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1200001.tv>
2013. évi CLXVII. törvény egyes törvényeknek a rezsicsökkentés végrehajtásához szükséges módosításáról. (2013). *Net.Jogtár*. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='A1300167.TV>

2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról. (2013). Net,Jogtár. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1300139.tv>
2013. évi LIV. törvény a rezsicsökkentések végrehajtásáról. (2013). Net,Jogtár. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid='a1300054.tv>
2019. évi XXXII. törvény a családvédelmi akcióterv bevezetéséhez szükséges törvénymódosításokról. (2019). NJT Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2019-32-00-00>
- Magyarország Alaptörvénye. (2011). NJT Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-00-00>
- Magyarország Alaptörvényének indokolása. (2011). NJT Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.hu/jogszabaly/2011-4301-00-00#indokolas>